

สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน
Pathumwan Institute of Technology

คู่มือ

การสอบสวนหาข้อเท็จจริง

โดย

นางสาวณัฐภัสร์ ณรงค์กิจพานิช

นิติกร ฝ่ายนิติการ

(ฉบับแก้ไข/ปรับปรุง ครั้งที่ ๓)

ประวัติการแก้ไข/ปรับปรุงคู่มือการปฏิบัติงานการสอบหาข้อเท็จจริง

แก้ไขครั้งที่ ๑ วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๘ โดยมีรายละเอียดการแก้ไข/ปรับปรุง ดังนี้

๑. ขั้นตอนการสอบหาข้อเท็จจริง โดยอนุโลม
๒. เทคนิคการสอบหาข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ
๓. ตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง
๔. ข้อเสนอแนะ/เทคนิคในการปฏิบัติงาน/ปัญหาอุปสรรค
๕. แนวทางแก้ไขและพัฒนางาน

แก้ไขครั้งที่ ๒ วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙ โดยมีรายละเอียดการแก้ไข/ปรับปรุง ดังนี้

๑. การพัฒนางาน
๒. ตัวอย่าง การขอขยายระยะเวลาการสอบหาข้อเท็จจริง และขอความอนุเคราะห์

ต้นฉบับเอกสารที่เกี่ยวข้องในการสอบหาข้อเท็จจริง

แก้ไขครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ โดยมีรายละเอียดการแก้ไข/ปรับปรุง ดังนี้

๑. การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง
๒. หน้าที่ของคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง
๓. รูปแบบการเขียนรายงานการสอบหาข้อเท็จจริง

สารบัญ

เนื้อหา	หน้าที่
บทนำ	๑
-วัตถุประสงค์	
-ขอบเขต	
๑. ความหมายของคำว่าข้อเท็จจริง	๒
๒. การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง	๒
๓. หน้าที่ของคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง	๒
๔. โครงสร้างในการสอบหาข้อเท็จจริง	๓
๕. ขั้นตอนการสอบหาข้อเท็จจริง โดยอนุโลม	๔
๖. เทคนิคการสอบหาข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ	๕
๗. รูปแบบการเขียนรายงานการสอบหาข้อเท็จจริง	๖
๘. ข้อเสนอแนะ/เทคนิคในการปฏิบัติงาน/ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไขและพัฒนางาน	๖
๙. ตัวอย่างแบบฟอร์ม	๘
-คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง	
-การขอขยายระยะเวลาการสอบหาข้อเท็จจริง	
-การขอเอกสาร/พยานหลักฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
-รายงานผลการสอบหาข้อเท็จจริง	
-บันทึกการให้ถ้อยคำผู้ถูกกล่าวหา/ผู้กล่าวหา/พยาน	
๑๐. เอกสารอ้างอิง	๑๔

บทนำ

การดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริงนั้นเป็นการดำเนินการเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริง โดยดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงซึ่งแต่งตั้งโดยอธิการบดี โดยการดำเนินการในเรื่องที่ต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริง อาจมีผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำการอันอาจเข้าข่ายที่ฝ่าฝืนต่อจริยธรรมใดๆ ผิดกฎ หรือระเบียบและบางกรณีอาจเป็นหน่วยงานภายนอกที่มอบหมายให้สถาบันดำเนินการสอบสวนหาข้อเท็จจริง ดังนั้นคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงจึงต้องมีการเรียงเรียงข้อเท็จจริงเป็นขั้นตอน พร้อมทั้งอ้างอิงพยานหลักฐานต่างๆ เช่น พยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุ เป็นต้น และเสนอความเห็นพร้อมทั้งเหตุผลให้แก่ผู้บังคับบัญชาเพื่อเป็นแนวทางพิจารณาดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ ผู้จัดทำจึงเห็นควรให้มีรูปแบบและวิธีการให้เป็นแนวทางเดียวกัน จึงเป็นที่มาของการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานการสอบหาข้อเท็จจริงฉบับนี้เพื่อการสอบหาข้อเท็จจริงมีแนวทางเดียวกันและบังเกิดผลดีต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

วัตถุประสงค์

๑.๑ เพื่อเป็นคู่มือประกอบการปฏิบัติงานการสอบหาข้อเท็จจริงให้มีมาตรฐานและถือปฏิบัติในแนวทางเดียวกันและเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย

๑.๒ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริง

ขอบเขต

คู่มือการปฏิบัติงานการสอบหาข้อเท็จจริงครอบคลุมถึงขั้นตอนการสอบหาข้อเท็จจริง การดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงรวมถึงตัวอย่างแบบฟอร์มต่างๆ

๑. ความหมายของคำว่า ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริง ได้แก่ ข้ออ้างที่บุคคลอ้างถึงซึ่งอาจเป็นความจริง หรือความเท็จ ข้อเท็จจริงนั้นเป็นศัพท์ของกฎหมายแต่เข้าใจง่ายเพราะมีความชัดเจนอยู่ในตัวโดยเอาคำสามัญสองคำมารวมกันคือ เท็จคำหนึ่งกับจริงคำหนึ่ง คำสองคำนี้ในทางสามัญไม่มีการใช้รวมกัน แยกกันใช้คนละที่เพราะมีความหมายตรงกันข้ามคือ คำว่าเท็จมีความหมายว่าเป็นของไม่แท้เป็นของโกหก แต่คำว่าจริงมีความหมายว่าเป็นของแท้ ไม่ใช่โกหก ถ้าจะใช้ในลักษณะคำถาม ก็ต้องเติมคำว่า หรือไว้กลาง เช่น เท็จหรือจริง (แต่ในทางพิจารณาด้านกฎหมายมีความจำเป็นโดยแท้ที่จะต้องใช้อยู่เสมอในระหว่างพิจารณาเพราะยังไม่ได้วินิจฉัยชี้ขาดว่า เป็นจริงหรือเป็นเท็จยังหาข้อสรุปกันอยู่) เพราะฉะนั้นจึงต้องมีศัพท์ใช้โดยเฉพาะให้เรียกรวมกันไปก่อนว่าข้อเท็จจริงจนกว่าจะถึงเวลาตัดสินชี้ขาดจึงจะแยกเท็จกับจริงออกจากกันได้

ดังนั้น การสอบหาข้อเท็จจริงจึงมีความหมายรวมกันหมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิด ทั้งพยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ เพื่อจะทราบความจริงในเรื่องนั้นๆ และพิสูจน์ความจริงว่าเรื่องใดเป็นเรื่องจริง หรือเป็นเรื่องเท็จ และชี้มูลความจริงว่าเป็นประการใด ซึ่งการจะพิจารณาให้มีการสอบสวนหาข้อเท็จจริงในเรื่องใดเป็นอำนาจของอธิการบดีเป็นผู้มีอำนาจในการสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริง ซึ่งมูลเหตุที่จะเป็นการสอบสวนหาข้อเท็จจริงอาจมาจากการที่หน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน มีหนังสือถึงสถาบันให้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง

๒. การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง

เพื่อให้การดำเนินการสอบข้อเท็จจริงเสร็จเรียบร้อยโดยเร็ว ควรแต่งตั้งผู้ที่ไม่มีการปฏิบัติงานเป็นกรรมการ เพราะจะได้มีเวลาเหลือพอที่จะดำเนินการได้โดยเร็ว นอกจากนี้ประธานกรรมการควรเป็นผู้ที่สามารถควบคุมดูแลการประชุมได้อย่างดีและราบรื่น สำหรับจำนวนกรรมการอาจกำหนดตามความเหมาะสม แต่ไม่ควรแต่งตั้งผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือดูแลรับผิดชอบทรัพย์สินที่เสียหาย เข้าร่วมเป็นกรรมการสอบเพราะบุคคลดังกล่าวจะต้องมาให้ข้อเท็จจริงแก่คณะกรรมการด้วย

๓. หน้าที่ของคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง

การสอบหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นสำหรับสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน ไม่มีกฎหมายหรือข้อบังคับใดกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการไว้โดยตรง จึงต้องใช้ข้อบังคับที่ใกล้เคียง โดยอนุโลม คือ ข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันว่าด้วยการสอบสวนพิจารณาเพื่อการลงโทษทางวินัยข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งอนุโลมใช้เฉพาะในส่วนที่จำเป็นเท่านั้น เช่น หลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวน การรวบรวมพยานหลักฐาน การบันทึกถ้อยคำ การสรุปและวิเคราะห์ข้อเท็จจริง การชั่งน้ำหนักพยาน และการทำรายงาน การสอบสวนฯ เป็นต้น คณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงมีหน้าที่หาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องในแต่ละกรณีให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ แล้วนำข้อมูลที่ได้รับทั้งหมดมาวิเคราะห์บน พื้นฐานของเหตุผล และข้อกฎหมาย โดยทั่วไปแล้ว “ข้อมูล” จะแบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ

(๑) ข้อเท็จจริง คือ ข้อมูลที่เป็นความจริง ได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นความจริงแล้ว

(๒) ข้ออนุมาน คือ ข้อมูลที่ยังไม่ได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นความจริงซึ่งต้องมีการสืบสวนพิจารณาต่อไป การสืบสวนหาข้อเท็จจริง คณะกรรมการจะต้องประชุมเพื่อพิจารณาข้อเท็จจริงที่รวบรวมได้ทั้งหมดแล้ว ชั่งน้ำหนักของพยานหลักฐานที่มีอยู่รวมทั้งลงความเห็นแล้วจัดทำรายงานการสอบข้อเท็จจริงเสนอต่อผู้สั่งแต่งตั้ง

๔. โครงสร้างในการสอบสวนหาข้อเท็จจริง

โครงสร้างในการสอบสวนหาข้อเท็จจริง มีลักษณะเช่นเดียวกับการเรียงความ ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๓ ส่วน คือ

๑. คำนำ

โดยทั่วไปเรามักจะกล่าววนำถึงเหตุที่มีการสอบสวนหาข้อเท็จจริง ที่มาของมูลกรณีที่เป็นเหตุให้เกิดการสอบสวนข้อเท็จจริง โดยกล่าวนำเพื่อให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ทราบโดยย่อว่า ได้รับมอบหมายให้มาสอบสวนข้อเท็จจริงในเรื่องใด มูลกรณีปรากฏขึ้นได้อย่างไร อันเป็นการกำหนดโครงสร้างของการสอบสวนข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นๆ

๒. เนื้อเรื่อง

คณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงต้องกำหนดแนวความคิดซึ่งเป็นกรอบโครงสร้างและเชื่อมโยง พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้นๆ ทั้งพยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ อันเกี่ยวข้องใกล้ชิด โดยวิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่ได้รับพร้อมทั้งพยานหลักฐานต่างๆ ว่าสอดคล้องต้องกันหรือไม่ อย่างไร แล้วเขียนรายงานตามลำดับขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดซึ่งเนื้อเรื่องนี้เป็นหัวใจในการสอบสวนเพื่อทราบข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นๆ คณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงอาจเขียนรายงานขั้นตอนเกี่ยวกับการสร้างเนื้อเรื่องที่จะนำเสนอ

๓. สรุป

การสรุปความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริง โดยวิเคราะห์และเสนอแนะแก่อธิการบดี เป็นจุดสำคัญในการสอบสวน เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาสั่งการต่อจากการได้รับผลสรุปรายงานการสอบสวน โดยเฉพาะข้อเท็จจริงนั้น มีข้อกฎหมายกำหนดไว้ประการใด คณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงควรระบุข้อกฎหมายไว้ด้วย เพื่ออธิการบดีจะได้ทราบถึงขั้นตอนการดำเนินการ และอำนาจในการพิจารณาสั่งการในเรื่องนั้นๆ

๕. ขั้นตอนการสอบสวนหาข้อเท็จจริง โดยอนุโลม

๕.๑ คณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงดำเนินการประชุม (ภายหลังจากได้รับคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงกรอบระยะเวลาการพิจารณาอาจแบ่งการประชุมออกเป็น ๓ ครั้ง ดังนี้

๑) การประชุมครั้งแรก เป็นการประชุมเพื่อพิจารณาแนวทางการสอบข้อเท็จจริงจะเป็นการประชุมที่กล่าวถึงลำดับความเป็นมาของเรื่องที่ทำกรสอบข้อเท็จจริง รวมถึงประเด็นที่อาจมีผู้เกี่ยวข้องเข้าข่ายการกระทำผิดหรือกระทำตามที่ผู้กล่าวหาหรือเรียนมา พิจารณาเอกสารพยานหลักฐานประกอบการประชุมทั้งหมดเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาและสรุปประเด็นเพื่อให้การสอบสวนเป็นไปในทางเดียวกันตลอดจนกำหนดบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำกรสอบสวนในการเชิญมาให้ถ้อยคำชี้แจงต่อคณะกรรมการ

๒) การประชุมครั้งที่สอง เป็นประชุมที่มีการให้ถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหา หรือพยาน ซึ่งลำดับการให้ถ้อยคำจะเป็นการให้ผู้ถูกกล่าวหาให้ถ้อยคำเป็นลำดับแรก แต่ในกรณีการสอบสวนข้อเท็จจริงที่ไม่มีผู้ถูกกล่าวหาจะเป็นผู้เกี่ยวข้องในเอกสารที่เป็นประเด็นหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของเรื่องที่สอบข้อเท็จจริง เมื่อเริ่มการให้ถ้อยคำคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริง ต้องแจ้งและอธิบายที่มาของการสอบสวนหาข้อเท็จจริงให้ผู้ให้ถ้อยคำได้ทราบว่าการกระทำใด เมื่อใด อย่างไร เกี่ยวข้องอย่างไรกับเหตุการณ์ ห้ามมิให้กรรมการทำการล่อวง ชู้เชิญ ให้สัญญา หรือกระทำการใดเพื่อจูงใจให้บุคคลให้ถ้อยคำ

๓) การประชุมครั้งสุดท้ายจะเป็นการพิจารณาเอกสาร พยานหลักฐานทั้งหมด และบันทึกการให้ถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้เกี่ยวข้องเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงตลอดจนรายละเอียดของพฤติกรรมต่างๆ อันเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหา เมื่อดำเนินการสอบสวนหาข้อเท็จจริงครบทุกประเด็นแล้วคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงต้องดำเนินการสรุปข้อเท็จจริง โดยพิจารณาจากพยานหลักฐานที่มีทั้งหมด และหากเป็นการสอบสวนหาข้อเท็จจริงกรณีมีผู้ถูกกล่าวหาต้องถึงวินิจัยเปรียบเทียบพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหากับพยานที่หักล้างข้อกล่าวหาพร้อมกับลงความเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำอันอาจมีลักษณะเข้าข่ายการกระทำผิดวินัย หรือไม่ อย่างไร เพื่อที่จะเสนอรายงานผลการสอบสวนหาข้อเท็จจริง

๕.๒ องค์ประชุมของคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ต้องมีประธานอยู่ร่วมประชุมทุกครั้ง ถ้าไม่มีประธานให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่แทน มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานกรรมการออกเสียงเพิ่มอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

๕.๓ ต้องดำเนินการสอบสวนหาข้อเท็จจริงให้แล้วเสร็จภายใน.....วัน นับแต่วันที่ประธานรับทราบคำสั่ง (กำหนดระยะเวลาในการสอบสวนข้อเท็จจริงเป็นดุลพินิจของผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้ง โดยทั่วไปประมาณ ๓๐-๖๐ วัน และหากไม่สามารถกระทำได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ขยายระยะเวลาการสอบสวนหาข้อเท็จจริงต่ออธิการบดี)

๖. เทคนิคการสอบหาข้อเท็จจริง

การสอบหาข้อเท็จจริงคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงต้องมีความพยายามใช้สติปัญญาและไหวพริบในการสอบสวน ต้องมีการศึกษาเรื่องที่จะทำการสอบสวน มีการเตรียมการและวางแผนการสอบสวน ทุกประเด็นการพิจารณาเรื่องกล่าวหา คณะกรรมการตั้งคำถามโดยกำหนดประเด็นให้กระชับ เข้าใจได้ง่ายโดยอาจให้เป็นแนวทาง และประเด็นหมายถึงเรื่องสำคัญที่จะต้องทำการพิจารณา พิสูจน์หรือวินิจฉัย หรือเป็นเรื่องที่ยังโต้เถียงกันอยู่หรือยังไม่ได้ความกระจ่างชัด ประเด็นมีอยู่ ๒ ประเภท ได้แก่

- ๑) ประเด็นการสอบสวน หมายถึง เรื่องสำคัญที่จะต้องพิจารณาในการสอบข้อเท็จจริง
- ๒) ประเด็นที่ต้องพิสูจน์ หรือ วินิจฉัย หมายถึง เรื่องสำคัญที่ต้องพิสูจน์หรือวินิจฉัยเพื่อหาข้อยุติ

โดยประเด็นที่ต้องพิสูจน์ หรือวินิจฉัยเมื่อได้ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานแล้ว ก็จะนำมาสู่การวินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยตามข้อกล่าวหาในกรณีใด หรือไม่ อย่างไรก็ตามประเด็นสำคัญที่จะต้องพิสูจน์หรือวินิจฉัยในการดำเนินการทางวินัย มี ๓ ประการ คือ

- ๑) ประเด็นเกี่ยวกับการกระทำในเรื่องที่กล่าวหา จะต้องพิสูจน์ว่าผู้ถูกกล่าวหา

- ทำอะไร – ทำที่ไหน
- ทำเมื่อไร – ทำอย่างไร
- เพราะเหตุใด

} เพื่อใช้ในการวินิจฉัยว่าได้กระทำความผิดหรือไม่

๒) ประเด็นเกี่ยวกับกรณีความผิด จะต้องพิสูจน์ว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดในกรณีใดเพื่อใช้ในการวินิจฉัยปรับบทลงโทษว่าได้กระทำความผิดตามมาตราใด

๓) ประเด็นเกี่ยวกับความร้ายแรงแห่งกรณี จะต้องพิสูจน์ว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหา นั้นมีพฤติการณ์ร้ายแรงเพียงใด หรือเสียหายแก่ทางราชการร้ายแรงเพียงใด เพื่อใช้ในการวินิจฉัยกำหนดระดับโทษหนักหรือเบาที่จะลงแก่ผู้ถูกกล่าวหา

๔) ประโยชน์ของการกำหนดประเด็น เพื่อเป็นเครื่องนำทางหรือช่วยให้การสอบสวนเป็นไปโดยรอบคอบ รัดกุม ได้ความจริงให้ความเป็นธรรม รวดเร็วและวินิจฉัยฐานความผิดได้ถูกต้อง

๗. รูปแบบการเขียนรายงานการสอบหาข้อเท็จจริง

การเขียนรายงานการสอบหาข้อเท็จจริง ไม่มีกฎหมายกำหนดรูปแบบไว้แน่นอน ซึ่งขึ้นอยู่กับแนวความคิดและทักษะของคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงที่จะแสวงหาข้อเท็จจริง โดยจัดระเบียบโครงสร้างลำดับเหตุการณ์ ดังนี้

- ๗.๑ สรุปข้อเท็จจริง โดยการเรียบเรียงพยานหลักฐานที่สามารถรวบรวมได้

๗.๒ ชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งหมดว่าพยานหลักฐานใดน่าเชื่อถือหรือพยานหลักฐานใดไม่น่าเชื่อถือ

๗.๓ วินิจฉัยหรือลงมติในเรื่องที่ได้รับการแต่งตั้งเพื่อเสนอความเห็นต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ

๘. ข้อเสนอแนะ/เทคนิคในการปฏิบัติงาน/ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไขและพัฒนางาน

๑. ปัญหาการสอบข้อเท็จจริง

ในขั้นตอนการให้ถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหาบางครั้งผู้ถูกกล่าวหาไม่ประสงค์ที่จะมาให้ถ้อยคำชี้แจงต่อคณะกรรมการซึ่งอาจทำให้การสอบสวนล่าช้าออกไปเพราะการประชุมแต่ละครั้งต้องมีการประสานวันว่างของคณะกรรมการ อีกทั้งระยะเวลาการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงก็จำกัดตามคำสั่งแต่งตั้ง ซึ่งแม้จะมีการให้ขยายระยะเวลาการสอบข้อเท็จจริงออกไปได้ แต่ทั้งนี้ก็ต้องคำนึงถึงความจำเป็นและมีเหตุผลอันสมควรในการขยายระยะเวลาแนวทางแก้ไขปัญหานี้คือ การเชิญผู้ถูกกล่าวหาขึ้นเลขานุการต้องอธิบายถึงความเป็นมาและขั้นตอนการสอบสวนของคณะกรรมการให้กับผู้ถูกกล่าวหาทราบอย่างชัดเจน โดยเป็นไปตามขั้นตอนของวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองคือ ต้องแจ้งผู้เกี่ยวข้องและให้สิทธิบุคคลนั้นมาชี้แจงให้ถ้อยคำ หากไม่มาให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการตามหนังสือเชิญคณะกรรมการก็มีอำนาจที่จะพิจารณาจากพยานหลักฐานที่ปรากฏ

๒. อุปสรรคในการค้นหาพยานหลักฐาน

การพิจารณาเอกสารพยานหลักฐานของคณะกรรมการนั้นโดยส่วนใหญ่จะเป็นกรณีที่หน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาหรือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้สถาบันดำเนินการสอบข้อเท็จจริงโดยตั้งเป็นประเด็นมา ดังนั้นการค้นหาข้อมูลเพื่อขยายความจากหนังสือและเพื่อให้การพิสูจน์ข้อเท็จจริงเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นธรรม จำต้องอาศัยการขอความอนุเคราะห์เอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบางครั้งเรื่องที่ทำการสอบสวนนั้นผ่านมาเป็นเวลานานทำให้ยากต่อการค้นหาเอกสารเพราะบางครั้งหน่วยงานไม่มีการจัดระบบการเก็บเอกสารหรือเอกสารอาจหาไม่พบทำให้การสอบสวนล่าช้าและอาจมีอุปสรรคในการพิจารณาข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ แนวทางแก้ไขปัญหานี้คือ การขออนุญาตหัวหน้าหน่วยงานเพื่อค้นหาเอกสารด้วยตนเองเพื่อให้ทราบว่าเอกสารที่พบนั้นครบถ้วนและเกี่ยวข้องกับประเด็นการสอบสวนหรือไม่

ตัวอย่าง
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง

คำสั่งสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

ที่..... /.....

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง

.....

.....(ระบุชื่อ-สกุลผู้ต้องสงสัยหรือถูกกล่าวหาเข้าข่ายการกระทำผิด มีพฤติกรรมการกระทำใดและให้ระบุวัน เวลา สถานที่การกระทำ หรือระบุประเด็นกรณีที่หน่วยงานภายนอกตั้งประเด็นให้สถาบันดำเนินการสอบข้อเท็จจริง)

ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แน่ชัดและเป็นธรรมอธิการบดีอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

๑. (ชื่อ สกุล) (ตำแหน่ง)	ประธานกรรมการ
๒. (ชื่อ สกุล) (ตำแหน่ง)	กรรมการ
๓. (ชื่อ สกุล) (ตำแหน่ง)	กรรมการและเลขานุการ

โดยให้มีอำนาจและหน้าที่ในการสอบข้อเท็จจริง รวมทั้งเรียกบุคคล เอกสารหลักฐานใดๆ ที่เกี่ยวข้องและให้คณะดำเนินการสอบข้อเท็จจริงและสรุปผลรายงานต่อสถาบันภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่มิคำสั่ง

สั่ง ณ วันที่.....พ.ศ.

.....

(.....)

อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

ตัวอย่าง

รายงานผลการสอบหาข้อเท็จจริง

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....คณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

ที่ - วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

เรื่อง รายงานผลการสอบหาข้อเท็จจริง

เรียน อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

ตามที่.....สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน..... ได้มีคำสั่ง ที่...../.....ลงวันที่.....

เดือน.....พ.ศ.แต่งตั้งผู้มีรายนามข้างทำยนี้ เรื่อง.....

.....(ข้อเท็จจริงเบื้องต้นตามคำสั่งโดยย่อ).....

มูลกรณีของเรื่องนี้ปรากฏขึ้นเนื่องจาก (ระบุเหตุที่ทำให้เกิดการสอบหาข้อเท็จจริง)

.....

.....

คณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงได้รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องและเชิญผู้เกี่ยวข้องมาให้
ถ้อยคำ ดังนี้

๑. (ชื่อ).....ตำแหน่ง.....

๒. บันทึกข้อความ ที่...../..... ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... เรื่อง.....

๓. หนังสือ.....ที่...../..... ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.เรื่อง.....

คณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงได้ร่วมประชุมพิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ความว่า
..... เขียนข้อเท็จจริงโดยจัดระเบียบเรียงตามลำดับก่อนหลังแบบเรียงความ
โดยพิจารณาเนื้อเรื่องจากพยานบุคคลและพยานเอกสาร รวมทั้งพยานวัตถุ (ถ้ามี) ตั้งแต่เริ่มต้นเหตุการณ์จนถึง
และข้อเท็จจริงที่เขียนควรเป็นข้อเท็จจริงที่ยุติแล้ว)

ประเด็นที่ต้องพิจารณา

ประเด็นที่ ๑(กำหนดประเด็นตามเรื่องที่ต้องการพิจารณา)

ประเด็นที่ ๒(กำหนดประเด็นตามเรื่องที่ต้องการพิจารณา)

ข้อพิจารณาตามประเด็นที่ ๑

(ระบุข้อเท็จจริงตามประเด็นที่ ๑ และพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อเท็จจริงในเรื่องที่พิจารณา พร้อมทั้งข้อกฎหมายที่ใช้พิจารณา และความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริง)

ข้อพิจารณาตามประเด็นที่ ๒

(ระบุข้อเท็จจริง ตามประเด็นที่ ๒ และพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อเท็จจริงในเรื่องที่พิจารณา พร้อมทั้งข้อกฎหมายที่ใช้พิจารณา และความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริง)

คณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงพิจารณาแล้วเห็นว่า (สรุปความเห็นของคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงและเสนอแนวความคิด หรือแนวทางปฏิบัติเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งการของอธิการบดี)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณาดำเนินการต่อไป

ลงชื่อ.....ประธานกรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

ตัวอย่าง

การขอขยายระยะเวลาการสอบข้อเท็จจริง

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

ที่ - วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เรื่อง ขอย้ายระยะเวลาการสอบข้อเท็จจริง

เรียน อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

ตามที่.....สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน..... ได้มีคำสั่ง ที่...../.....ลงวันที่.....
เดือน.....พ.ศ.แต่งตั้งผู้มีรายนามข้างท้ายนี้ เรื่อง.....
.....(ข้อเท็จจริงเบื้องต้นตามคำสั่งโดยย่อ).....

โดยให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงดำเนินการสอบข้อเท็จจริงและรายงานผลต่ออธิการบดี นั้น

.....(ใส่ขั้นตอนการดำเนินการของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง โดยระบุด้วยว่าขณะนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการในขั้นตอนใด จึงไม่สามารถดำเนินการสอบข้อเท็จจริงให้แล้วเสร็จภายในวัน นับแต่วันที่มีคำสั่ง (วัน.....เดือน... พ.ศ.) ดังนั้นทางคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงจึงมีมติขอขยายระยะเวลาสอบข้อเท็จจริงออกไปอีก.....วันนับแต่วันครบกำหนดเดิม

จึงเรียนมาเพื่อโปรด

๑. ทราบ
๒. พิจารณานุมัติขอขยายระยะเวลาออกไปอีก.....วัน
๓. เห็นควรประการใดโปรดสั่งการ

(ใส่ชื่อประธานกรรมการสอบข้อเท็จจริง)

ประธานกรรมการสอบข้อเท็จจริง

ตัวอย่าง

การขอเอกสาร/พยานหลักฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

ที่ - วันที่ เดือน พ.ศ.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ต้นฉบับเอกสาร

เรียน (ระบุตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานที่เป็นเจ้าของเอกสาร)

ตามที่มีคำสั่งสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน ที่/..... ลงวันที่ เดือน... พ.ศ.....
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง กรณี.....(ข้อเท็จจริงเบื้องต้นตามคำสั่งโดยย่อ).....

ในการนี้ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงขอความอนุเคราะห์ต้นฉบับเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยให้นำส่งที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงภายในวันที่ เดือน พ.ศ.

จึงเรียนมาเพื่อทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ใส่ชื่อประธานกรรมการสอบข้อเท็จจริง)

ประธานคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง

ตัวอย่าง

บันทึกการให้ถ้อยคำผู้ถูกกล่าวหา/ผู้กล่าวหา/พยาน

การให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง กรณีมีคำสั่งสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน
ที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.เรื่อง

สอบข้อเท็จจริงที่.....

วันที่ เดือน..... พ.ศ.

ข้าพเจ้า..... อายุปี สัญชาติ.....ศาสนา.....อาชีพตำแหน่งบ้านเลขที่
ถนน..... แขวง..... เขต.....จังหวัด.....

คณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบว่าตามคำสั่งสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันวันที่.....
เรื่อง..... ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. กรณี..... ข้าพเจ้าขอให้ถ้อยตามความสัตย์จริงดังต่อไปนี้

๑.....(จากนั้นเขียนบันทึกถ้อยคำของผู้ที่นำมาเกี่ยวข้องกับเรื่องที่สอบสวนอย่างไรและรู้เห็น
เหตุการณ์ในเรื่องที่สอบสวนหรือไม่ อย่างไร และรวมถึงความเกี่ยวข้องกับบุคคลที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์กรณีที่เป็น
เรื่องระหว่างบุคคล)

ข้าพเจ้า(ลงชื่อผู้ให้ถ้อยคำ).....ขอรับรองว่า คณะกรรมการสอบหา
ข้อเท็จจริงไม่ได้กระทำการล่อลวง ชูเชิญให้สัญญาหรือกระทำการใดๆ เพื่อจูงใจให้ข้าพเจ้าให้ถ้อยคำและขอรับรอง
ว่าเป็นบันทึกถ้อยคำที่ถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง

.....ประธานกรรมการ

(.....)

.....กรรมการ

(.....)

.....กรรมการและเลขานุการ

(.....)

(ผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อในบันทึก จากนั้นคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงที่ร่วมสอบหาข้อเท็จจริงทุก
คนลงลายมือชื่อ ถ้าบันทึกถ้อยคำมีมากกว่าหนึ่งแผ่นผู้ให้ถ้อยคำลงชื่อกำกับทุกหน้า

เอกสารอ้างอิง

รูปแบบและวิธีการเขียนรายงานการสอบสวนข้อเท็จจริงนายสุเทพ ยิ้มละมุล นิติกร ๘ ว.
กองนิติการ กรมปศุสัตว์
โครงการสัมมนาเพื่อพัฒนาการสืบสวนข้อเท็จจริงและการสอบสวนทางวินัยของสำนักงานตำรวจ
แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓